

Nagradno žrebanje „Slovenca“ na Mariborskem tednu

Slovenec razpisuje za Mariborski teden, ki bo od 6. do 15. avgusta, posebno nagradno žrebanje. Pogoji: Vsak, kdor bo kjerkoli na razstavni prostoru M. T. (bodisi v trafikah, ki so na razstavni prostoru, bodisi v pritliju deške osnovne šole, kjer bo razstava »Slovenec« kupil v času M. T., to je od 6. do 15. avgusta t. l. »Slovenec«, naj zahteva se prospekt, na katerem bo posebna številka. Prospekt s številko naj vsak dobro spravi. Dne 17. avgusta t. l. ob 18.00 v počudnični »Slovenec« v Mariboru žrebanje pred komisijo treh rednih naročnikov »Slovenec«.

Darila so:

Lepa zapestna ura (dobavila tvrdka I. Jan, urar, Grajski trg v Mariboru),

Okrog novih ljubljanskih stavb

Ljubljana, 6. avgusta.

Letošnja stavbna dejavnost v Ljubljani je toliko, da je nemara dosegla rekord zadnjih let. Po vsem mestu se zelo veliko gradi, najzavajne pa je seveda okrog glavne pošte, kjer gradi Bata svojo palačo in kjer pravkar dodelujejo impozantno stavbo hotela »Slon«. Ta palača bo imela prav prikupe zunanjost in bo velik okrasek mestu. Očitki je treba samo že pritiči in prvo nadstropje, da bo palača na zunaj gotova. Ko bodo odstranili tudi stavne odre, ki so zdaj velika ovira prometu, zlasti pešcem, bo mnogo več prostora, kar je na tem tako prometnem kraju zelo važno. V Franciškanski ulici so odri že itak odstranjeni. Tam je lično prenovljeno tudi staro poslopje »Slovenac«, ki je z novim povezano v nekakšno celoto.

Nasproti nebottičnika ob Gajevi in Tyrševi cesti pa z vidno hitrostjo raste palača banke »Slavije«, ki pomenja prvi korak k regulaciji Tyrševe ceste med Vegovo ulico in Ajdovščino.

Posebej je treba omeniti tudi krasno palačo tvrdke I. C. Mayer, ki je v glavnem že dokončana in se bodo stranke lahko še to jesen vsele. Ko bo z Marijinega trga izginila še Šmalčeva hiša, bo ta trg dokončno urejen in bo nudil zelo dovršeno arhitektonsko celoto.

Na Sv. Petru cesti bodo pravkar dovršili Goričarjevo hišo, na vogalu Ilirske in Fügnerjeve ulice pa je kar na vsem lepem zrasla v teku dobrega meseca nova trinadstropna stavba, ki bo imela v pritliju tudi prostore za različne

zapestna ali žepna ura (po izberi, dobavila ista tvrdka), kovček (dobavila tvrdka Jak. Lah, Maribor, Glavni trg 2), lepa o deja (dobavila ista tvrdka), damska torbica (dobavila ista tvrdka), 18 krožnikov (dobavila tvrdka Kovarič, Koroška cesta 4, Maribor), kavni servis (dobavila ista tvrdka), viški servis (dobavila ista tvrdka).

Na Mariborskem tednu hitite kupovat »Slovenec«! Vsak izvod »Slovenec« vam lahko prinese lepo nagrado.

Lastništvo »Slovenec«.

lokale, kar bo prav za ta del mesta velikega pomena.

V Slomškovi ulici nasproti mestne elektrarne so dovršili lepe Bričljeve hiše, s katerimi je zdaj ta ulica skoraj vsa že zazidana.

Posebnost zase pa je nova stavba v Pražakovski ulici, ki je prva te vrste v Ljubljani. Na rumenkasto beli podlagi ima nameč lepe simbolične slike iz terakote, ki predstavljajo letne čase. Podobna je tudi nova trinadstropna Kančeva stavba na Tržaški cesti, ki ima v posameznih nadstropjih naslikane lepe pravljene motive.

Na koncu Mišičeve ulice pri vojašnici kralja Petra sta dokončani tudi dve novi stavbi. S tem bi bile v glavnem omenjene vse važnejše stavbe po mestu. Vendar pa se tudi po drugih delih mesta precej gradi in popravlja, tako da bo Ljubljana v letosnjem letu v stavbnem oziru zelo napredovala.

Nova tramvajska proga

Ko govorimo že o napredku Ljubljane, pa nikakor ne smemo pozabiti gradivne nove tramvajske proge, ki se bo na oglu Masarykove in Jegličeve ceste odcepila proti Sv. Križu in ki tako hitro napreduje, da bodo za Vse svete stekli po njej že prvi vozovi. Zdaj so začeli že nasipati temelje, po katerih bodo položene tračnice, ki so jih že napeljali po vsej dolžini nove proge. — Prenavlja pa se tudi dolenska tramvajska proga, ki je bila pred vsem potrebna temeljitega popravila.

Raznoterosti iz dnevne kronike

Ljubljana, 6. avgusta.

Kdor takole motri vse naše javno, zasebno, politično in gospodarsko življenje, pride včasih do prav zanimivih sklepov. Takole od ponedeljka naprej se navadno dogodki mirno razvijajo, silno razpletajo in navadno konec tedna vzbukne kakšna senzacija, zleti v zrak kakšna bomba. Nato sledi pomirjenje duhov in nasledni tened se sučejo dogodki skoraj v enakem tempu naprej.

Rožnidolčani so imeli te dan svojo senzacijo. Ko bi rabili izraz nekega mladega reporterja, bi dejali, da je vladala v Rožni dolini »panika«. Bilo je res vse napeto, konec tedna pa je Rožnidolčanom prinesel oddahnjenje. Strah je razkrinkan. O tem na drugem mestu!

Tragedija gostilničarja pri „Sodčku“

Gostilna pri »Sodčku« tam na Zabjaku je stará in znanična gostilna. Stari ljubljanci so kratko rekle temu javnemu lokalju pri »Faselbirtu«. Ko je bila pred dobrimi 40 leti krvava rihta še v sedanjem poslopu okrajnega glavarstva v Hrenovi ulici, zraven starejetišnice, je »Faselbirt« bil zelo član od sodniške gospode in tudi raznih strank. Gospa »Faselbirtovka« je slovela kot dobra kuharica, on pa kot dober poznavalec vinske kapljice. Po vojni je gostilna naglo menjavala gospodarje. Sedaj je bil lastnik te gostilne 64 letni Jernej Spilar, doma iz Hraš pri Postojni, pristojen v Krize pri Tržiču na Gorenjskem, kjer je imel večje posestvo. Pokojnik je moral zapustiti svoj rojstni kraj in emigrirati v Jugoslavijo.

Poslopuje gostilne pri »Sodčku« je dokaj obširno, ima od treh strani vhod, tako z Grudnovega nabrežja, s Hrenove ulice in z Zabjaka. Hiša je ena najstarejših v Ljubljani in enonadstropna.

Kakor mnogi drugi lastniki, je tudi pokojni Spilar hotel pobediti in očediti svojo hišo. Zidarji so postavili oder in začeli beliti. Včeraj so bili zaposleni pri fasadi v Hrenovi ulici. Gospodarju samemu pa ni dala žilica miru in je splezal sam

na oder, da bi začel z rdečo barvo pleskati žleb na vogalu. Zidarji, izkušeni na odru, so ga svarili. Zaman. Okoli 17.00 je Spilar izgubil ravnovesje, omnil in treščil na ta tako, da je v desno stranjo lobanje zadel ob rob plečnika. Takoj se mu je vlija kri. Reševalci, ki so prispevali na kraj nesreče okoli 17.10, so ga pregledali in izjavili, da je že mrtev. Pustili so ga tam na mestu. O nesreči obveščena policija je okoli 19.00 poslala tja komisijo, obstoječo iz pol. uradnika g. Tomeca in zdravnika dr. Srečka Lapajneta. Slednji je izjavil, ko je Špilar dvignil, da še globoko diha in da se nahaja v globoki nezavesti. Znova obveščeni reševalci so Spilarja prepeljali na kirurški oddelok, kjer so zdravniki ugotovili, da je bil že več časa mrtev. Truplo so nato reševalci prepeljali na pokojnikov dom, kjer je bilo položeno na nirtvaški oder. Pokojnik je bil splošno znana osebnost in podjeten Notranje.

Pokojni Jernej Spilar je bil dolga leta pred vojno v Trstu kot marljiv in podjeten trgovec, kjer si je pridobil znatno premoženje. Kdor ga je poznal, mora priznati, da je bil poštenjak in dobrinja.

Samomor pod tržaškim brzovlakom

Tako od 7–8. zjutraj se je davi zbrala na koncu Subičeve ulice velika množica radovednečev okoli železniške ogripe v Mladiku. Policijska glavna stražnica je bila davi zgodaj obveščena, da leži na glavnem tiru, vodečem iz Ljubljane proti Rakenu močno razmesjanem moško truplu. Sledovi krv so šli kakih 100 korakov v dolgost. Ponekod so bile kosti popolnoma zdrobljene, zlasti glava in noge. Na mesto je odšla policijska komisija. Policijski zdravnik dr. Lužar je po predpisih odredil, da so pozneje organi mestnega pogrebnega zavoda pobrali kosti in ostanke trupla v krst. Pol. dežurni uradnik g. Keitel pa je na podlagi pri samomoru, kar je bilo jasno iz dejanskega stanu, najdenih listin slik ugołovil osebnost neznanega

58

Ce je moral ravnatelj potem prestat kake neprijetne trenutki, nismo nikdar nicesar zvedeli. Nekaj delavcev mi je pozneje pravilo, da ravnatelj ni bil v prav odlčnih odnosajih s stranko, da pa je ostal na svojem mestu, ker niso mogli najti nikogar, ki bi ga nadomestil. V tem je nedvomno tipični razlog, zakaj si je ravnatelj upal govoriti odkrito.

Ta večer je vsakdo izmed nas oblekel našebleko bleko, da bi se udeležil pojedine in koncerta, ki ju je krajenvi odbor pripravil nam na čast v delavski dvorani. Na sporednu so bili navadni govorji, pesmi, pleši, goðba. Toda izletniki so bili tako siti in razočarani nad vsem, kar so videli na poti, da jim zabava ni nič dišala.

Planili so k dekletom, ki so se udeležila slavlja, pobrali z miz cigarete, ki so bile položene zraven slike hernega krožnika, steklenice z vinom, z vodko, s šampanjem, ki ga je bilo na izobilju, ter odvedli ženske s seboj.

To noč bi morali odpulti kmalu po polnoči, toda ob treh zjutraj je bilo po krovu polno parov, ki niso hoteli narazen. Kljub ponovnemu življanju, kljub opominom v besedah smo se šele po pol starih znebili z ladje ženskega spola in krenili proti Saratovu.

Vse do zdaj je naša odprava doživel popoln polom. Ni bilo treba dolgo poslušati zasmehljivih pripomb med izletniki, da se je človek v tem prepričal. Dovolj je bilo, če je videl poparjene postave odbornikov, pa si je bil na jasnom. Birokrati so čutili, da pada nesrečni uspeh potovanja in so se izprashili, kako bodo se branili.

Prišlo je do odločnega sklepa. Se-

Slovenski izseljeni iz Nemčije v domovini

Ljubljana, 6. avgusta.

Včeraj je prispeval v Slovenijo večja skupina slovenskih izseljencev iz Nemčije. Z njimi je tudi nekaj nemških tovaršev in časniki, tako da štej vse skupina 520 izletnikov. Na Jesenicah, v Kranju in po drugih mestih so jim pripravili lep sprejem, prav tako pa so jih tudi v Ljubljani sprejeli na slovenski način. Ob prihodu vlaka jim je zaigrala godba in nato so jih pozdravili zastopniki oblastev in raznih organizacij.

Precj izletnikov je izstopilo že na gorenjskih postajah, kjer imajo svoje sorodnike, drugi pa so šli še naprej po domovini. Nekatere materje so pripeljale s seboj tudi svoje otroke, da se bodo nekoliko privadili slovenščini, ki je zdaj na žalost ne znajo.

Ti izseljeni bodo ostali v Jugoslaviji do 24. t. m., nato pa se bodo zopet vrnili na delo v nemške rudnike, kjer pravijo, da razmeroma prav dobro zaslužijo.

Politična zagrizenost za blagajniškem okencem

Ljubljana, 5. avgusta.

Na neki postaji med Ljubljano in Zidanim mostom visi tablica z napisom: Blagajna se odpre pol ure pred odhodom vlaka. Pol ure pred odhodom vlaka je torej dolžan biti uslužbenec pri oknu.

Zgodilo se pa je, da so se vračali s taborenja katoliški dijaki in so hoteli imeti potrdilo za povratno četrtniško vozino. Toda uslužbenec se je zelo težko spravil k oknu. Samo eno minuto je še manjkalo do prihoda vlaka, ko se je vrli delavec le pripravil k svojemu poslu. Toda, da bi ga videli s kakim posmehovanjem, je žigosal potrdila!

Gospod urednik, vi bi se čudili in ne bi mogli verjeti, da je politično strankarstvo prislo tako daleč, da se ljudi na kolodvoru ne pusti pri miru.

Sedaj Vas pa vprašam, gospod urednik, ali ni dolžan uslužbenec postopati z vsemi enako, saj je vendar plačan od države, ki ji plačujejo davke vsi državljanji. Mar se lahko tako javno norčuje iz strank in se dela tako, kot bi bile one zaradi nje tam, ne pa na zaradi njih.

Potrdili boste, gospod urednik, da imam prav. Vsak naj z vsemi enako postope — to velja tudi za ljudi iz kakih naprednih vrst, ki — seveda — e težkim srečem gledajo tabore slov. kat. dijakov.

Slomškova družba je imela občni zbor

V sredo, dne 3. t. m. je imela Slomškova družba v Franciškanski dvorani svoj redni letni občni zbor, ki se ga je udeležila zelo velika večina članstva, čeprav so nekatere člani pismeno opravili svojo odstotnost. Občni zbor je začel g. ban. Šolski nadzornik v p. Štrukelj, ki je v začetku pozdravil vse načnike in omenil, da se ta občni zbor vrši ob dvajsetletnici Jugoslavije, kar mora vse člane opozoriti, naj z vsemi silami vzgajajo v mladih dušah ljubezen do domovine in do kralja. Takoj nato je predlagal vdanostne brzjavke kralju in prinцу regentu pozdravne brzjavke raznim ministrom, posebno dr. Korosec. Nekateri odličniki, ki se niso mogli zborovanja udeležiti, so svojo odstotnost telefonično ali pismeno opravili, tako na primer oba gospoda Škofa.

Sledili so pozdravi zastopnikov raznih organizacij, tako Prosvetne zveze in Katoliške akcije, nato pa je burno pozdravljen stopil v dvorano g. ban dr. Natlachen, ki je imel takoj nato daljši govor o velikih zaslugah učiteljstva za vzgojo dobrih in zavednih državljanov. Po-

povoženega človeka. Ker do 5. zjutraj ni vozil iz Ljubljane proti Rakenu noben vlak, je bilo očitno, da je samomorilec skočil pod tržaški brzovlak, ki odhaja ob 1.34 z glavnega kolodvora proti Trstu. V skupniju so našli tudi prav čedno, z ganljivimi stavki pisano pismo, naslovljeno na očeta.

Obupani samomorilec je 21. decembra 1914 v Dravljah rojen, v Ljubljani pristojen avtomehanik Janez Vidmar, stanujot na Vodnikovi cesti 163, zadnji čas zaposlen pri »Daj-Damuc«. Vzrok samomora, kar je bil dobit državne službe.

V pismu na očeta prsi mladi Vidmar: »Draj oče! Oprosti in ne zameri mi moj korak in dejanje, ki sem ga storil. Drugega izhoda nisem našel. Usoda je topot gremko zaigrala z menom. V pismu se je sin očetu zahvalil v toplih besedah za ves njegov trud, da bi mu pripomogel do državne službe.

Kdor je došel pozdravni del zborovanja, nato pa so zborovalci prešli na dnevni red. Tajniško poročilo je podala tov. Lebarjeva, ki se je spomnil tudi ustavnost zavoda. Kralj je sponzor, ki je imel takoj v roču vključno z ročno dvigalko hotel prekucniti in izprazniti trugo. Ker so konjemu nagaže muhe, sta voz zaradi tega premaknila naprej, kar je povzročilo nesrečo. Dvigalka se je spomaknila in truga z gramozom se je z vso silo prekucnila na nasprotno stran, kjer je stal hlapec, katerega je podrla na tla. Dobil je hude notranje poškodbe v trebuhi ter mu je strilo tudi levo nogo.

Nesrečnega hlapca so takoj prepeljali v ljubljansko splošno bolnišnico. Njegovo stanje je resno.

Oblisci

7. mariborski teden

od 6. do 15. avgusta 1938

Položna vožnja na železniščih od 4. – 17. avg. 1938
Veliki narodni tabor dne 14. avgusta 1938. Jubilarna kulturna razstava ob priliku proslave 20-let Jugoslavije v Mariboru

Od tu in tam

Na Bled se je pripeljala v četrtek Nj. Vel. kraljica Marija. Prispela je iz Romunije s pogrebo svoje matere romunske kraljice Marije. Na Bled pa sta se skoraj istočasno pripeljala iz Anglije, kjer študirata, kraljeviča Tomislav in Andrej.

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinovič se še vedno mudi v Dalmaciji. S svojo družino je prispel predsodničnim z ladjo »Petka« pred Šibenik. Čez noč je dr. Stojadinovič ostal kar na ladji, ki je šele zjutraj pristal v pristanišču. Tu se je nanjo vrkral finančni minister dr. Dušan Letica, ki se je prejšnji dan pripeljal z ladjo »Oplenac« v Zlarin. S »Petko« sta se nato ob ministra odpeljala na krajišč izlet po morju, nato pa se vrnila v Zlarin, kjer si je predsednik vlade ogledal nekatera tamkajšnje ustanove. Finančni minister pa se je odpeljal proti Hrvatskemu Primorju.

Hrvatski zasebni nameščenci so imeli te dni svoj občini zbor. Sklicali so ga z namenom, da protestirajo proti temu, da bi se delovni čas po trgovinah za uslužbence podaljšal. Zahtevali so, da ostane v veljavni dosedanjem 8-urni delavnik. Nekdo od govornikov je tudi ostro napadel delo ustanov socialnega zavarovanja, posebno pa še delo Delavske zbornice. Dejal je, da jo upravljajo sami takšni ljudje, ki ne uživajo med delavstvom nikakrige zaupanja in tudi niso bili od delavcev izvoljeni. Zahteval je tudi, da vsi funkcionarji Delavske zbornice podajo ostavko, ker bi bil ta izhod edino časten in pošten.

Nasi državljanji, ki stanujejo v obmejnih krajih ob bivši Avstriji, smejo izvoziti za svoje osebne potrebe v efektivnih nemških markah zneske, ki si jih nabavijo pri pooblaščenih zavodih, ali menjalci do skupne vrednosti 200 din na dan in na osebo, kolikor so doslej smeli vzeti s seboj v efektivnih dinarjih v smislu odloka finančnega ministra z dne 5. novembra 1931. Pooblaščeni zavodi in menjalci smejo prodajati efektivne nemške marse same v kovanem denaru in v navezenih mejah, in sicer na podlagi obmejnega legitimacij, v katerih je treba navesti takšno prodajo. Pristojni carinski organi bodo v obmejnih legitimacijah potrdili nakup in izvoz efektivnih nemških mark.

Prva ponudna dražba za sklepna dela na poslopju otroške klinike belgrajske vseučilišča bo 29. avgusta v gradbenem ministrstvu. Proračunski znesek znaša 6,999.732.40 din. 30. avgusta se bo vršila prva ponudna dražba za instalacije centralne kurjave in ventilacije v novem poslopju pravnih fakultete.

Vojvoda in vojvodinja Kentska sta se v četrtek zvečer odpeljala iz Kranja na naso dalmatinsko obal, kjer bosta nekaj časa krizirala po Jadranskem morju. Nato se bosta spet vrnila v gradič na Brdo pri Kranju in bosta ostala v gosteh pri Nj. Vis. knezu namestniku in kneginji Olgi.

Dva velika mostova čez Savo grade v zarebski okolici. Eden bo železniški, drugi pa bo služil prometu z vozovi in peščem. Nova mostova gradi tovarna vagonov, strojev in mostov v Slavonskem Brodu. Gradi ju po najmodernejšem sistemu. Posamezni deli jeklenega ogrodja ne bodo sklenjeni z vijaki, pač pa zvarjeni drug z drugim. Dela pri konstrukciji zelo hitro napredujejo in bodo kmalu že toliko daleč, da bodo mogli jekleno ogrodje za oba omenjena mostova prepeljati v Zagreb in od tam na Savo, kjer bosta mostova stala. Teža ogrodja za en most znaša okoli 600 ton in torej njegov prevoz iz Slavonskega Broda ne bo tako lahek. Za prevoz bodo uporabili način v ta namen zgrajene železniške vagonje. Nadzorstvo nad graditvijo mostov je gradbeno ministrstvo poverilo tehničnemu oddelku banske uprave v Zagreb. Posebno veliko pozornost je pri teh delih vzbudil način varjenja posameznih delov mostne konstrukcije. Nekateri gradbeni strokovnjaki so si prisli ogledat ta dela nalač zato.

Krst in svečno si je že sama kupila, nato pa izvršila samomor 80 letna starka Marija Crnkovič iz Vojnika. Pred nekaj dnevi je prišla ta star ženska iz Kumanova, kjer živi njen sin. Na njej ni bilo opaziti nitičesar takšnega, po čemer bi se dalo sklepati, da bo šla ženska samovoljno v smrt. Včeraj, ko ni bilo nikogar drugega doma, je odšla k reki Radonji ter skočila vanjo. Truplo so kmalu opazili kopalc ter ga potegnili na suho. Cemu je starka skočila v vodo, ni znano. Zanimalo pa je na vsak način, da je tedaj, ko se je vrnila iz Kumanova v Vojnič, prinesla s seboj mrtvoško rakev, svečo in se nekaj drugih stvari, ki so potrebne za pogreb.

Ker je branil čast svoje žene, je neki Viktor Božičevič iz Foče napadel njenega novega ljubavnika in tudi njo s samokresom. Pri gozdnem ravateljetvu je bil poleg njega zaposlen tudi neki Josipovič, ki se je bil nesmrtno zaljubil v Božičevičovo ženo Lucijo. Lucija ga je tisti imela rada in mu je ljubezen vratila. Ker pa sta se oba bala Božičeviča, sta sklenila skrivaj pobegniti z doma in začeti novo, zanju bolj srečno življenje. Že je njen sklep dozorel in pred dveoma dnevoma sta oba pobegnila. Čim je Božičevič zvedel za to, se je podal za njima in ju kmalu našel na Josipovičevem stanovanju. Ko je stopil v sobo, je napieril nanju samokres in oddal nekaj strelov, s katerimi je ob ranil. Josipoviča in Lucijo so prepeljali takoj v bolnišnico ter jima resili življenje. V bolnišnico pa je takoj drugi dan prišel tudi Božičevič, ter s solzami v očeh prosil oba, naj mu oprostita njegovo dejanje, ženo pa še prav poesebo, naj se vendar vrne k njemu, saj ji vse odpušča.

V Južni Srbiji, posebno ob Ohridskem jezeru, je vedno več tujih gostov. Toliko kot letos jih v Ohridu še ni bilo nobeno leto. Se enkrat toliko jih je letos, kot pa lansko leto, ki je veljalo za rekordno gledje obiskivačev. Po vseh hotelih, kavarnah in prenočiliščih primanjkuje prostora, dočim se v primorskih krajih, posebno še letos, kar naprej pritožujejo, da je vse prazno in da je tujcev neprimereno manj kot lani. Celo šole so spremениli v počitniške kolonije. Nekaj jih letuje kar pod šotori v okolici Ohrida. Ti zapravijo še najmanj. Med tujci je največ Francozov, Angležev in Nemcov, pa tudi nekaj egiptovskih družin se je letos ustavilo v teh krajih. Domäčini so iz vseh krajov, največ pa jih je iz Belgrade.

Najstarejši človek v brčkem okraju je bil Andrija Petričević, ki je dopolnil 115 let in je ta teden umrl. Nejgov starejši sin je zdaj star 88 let, drugi 69, hčerka pa 52 let. Zanimivo pri tem starcu je to, da so mu, kakor pravijo, v zadnjih letih začeli rasti novi zobki, ki si jih je bil svoječas izdržal. Tudi pleše je začel počasi izgubljati. Nekaj let pred smrтjo so mu začeli poganjati mehki beli lasje. O njem pripovedujejo, da je bil od sile krajšen, mož, ki se je večkrat spustil v boj z volkovi, ki so mu hoteli podaviti drobnico. Nagnal jih je baje kar s kolom, ter jih nekaj tudi pobil. Ko so ga zdaj pred smrтjo vprašali, če bi se rad živel, je dejal, da zelo rad, če bi le imel še kakšega svojega sovrtnika. Ker pa ga že davno nima več, mu je pač vseeno, četudi takoj umre.

KMETSKA POSOJILNICA

Ljubljanske okolice, registr. zadruga z neom. zavez. v Ljubljani, Tyrševa 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**

vloge proti odpovedi po **5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost.

Otvaja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle.

20.000 din zaslужil s ponarejanjem mrtvaških listov

Maribor, 5. avgusta.

Ko so delovale v Mariboru še razne Kmetijske eksportne zadruge ter zavarovalna podjetja značega »ravnatelja Rožeta«, so imela oblasti dostikrat opravka z raznimi golufijami, ki so jih poskušali izvršiti nekateri prebranci s pomočjo fiktivnih zavarovanj. Potem so ti poskusi nekam ponehali, sedaj pa se zopet pojavičajo, od kar so se začele v Sloveniji baviti potom svojih prikritih zastopnikov slične zagrebške zavarovalne družbe, katerim na Hrvatskem očvidno ne glejajo tako strogo na prste, kakor pri nas v Sloveniji. Tak način golufije je bil sedaj prijavljen mariborski policiji. Baje se je z njimi okoristil nek mariborski

starinar. Omenjeni je dal zavarovati pri »Vseobči gospodarski zadrugi« v Zagrebu neko osebo, ki naj bi stanovala v Rušah. Nedavno je predložil zadrugi mrtvaški list, izdan od župnega urada v Rušah, glasom katerega je dokazano, da je zavarovana oseba umrla. Zavarovalna družba je izplačala starinarju 20.000 din, sedaj pa je naknadno doznela, da si je starinar zavarovanca enostavno izmisnil. Potem pa je ponaredil mrtvaški list, načinil si je štampljko župnega urada v Rušah ter je podpisal na dokumentu ruškega župnika. Mariborska policija je napravila hišno preiskavo ter je res našla pri starinarju na podstrešju ponarejeno štampljko župnega urada v Rušah. Na podlagi toga ugotovitev je bil starinar aretiran.

300 kamenarjev stavka v Ribnici na Pohorju

Maribor, 5. avgusta.

V Ribnici na Pohorju je sedež znane granitne industrije. Dve podjetji — inž. Lenarčič in Res in Co. iz Zagreba imata tam velike granitolome, v katerih je zaposlenih okrog 300 delavcev. Polozaj pohorskih kamenarjev ni rožnat. Delo v granitolomih je težko in nevarno, mezde pa zelo nizke. Skoraj vsako leto sredi poletja, ko je sezona za granitno industrijo v razcvetu, imajo mezdna gibanja. Tudi lansko leto je bilo tak ogibanje v začetku avgusta, letos pa se je pojavilo že v juliju. Delavstvo je nastopilo z zahtevo po kolektivni pogodbi in regulaciji mezd. Po predpisih tozadev-

nega zakona so delavci zaprosili oblast za posredovalno postopanje, ki ga vodilo okrajno glavarstvo v Dravogradu. Bile so tri seje zastopnikov delavcev ter podjetij pod vodstvom predstavnika oblasti. Posredovalno postopanje pa je ostalo brez uspeha in delavci so stopili v stavko. Delo v granitolomih je prenehalo in delavci izjavljajo, da ne pojdejo poprej na delo, dokler ne bodo dobili tega, kar zahtevajo. Opazirajo, da je imela letos granitna industrija zelo lep zasluzek, saj je samo mariborska mestna občina dobavila ogromno množino materiala za tlakovanie svojih cest, prav tako pa je pričakovati še velikih naročil za državne ceste.

Nekateri smešijo športno navdušenje, drugi ga pa zagovarjajo

Zmag, zmaga! Ljubljana je premagala Gradiščega, Ljubljana je igrala neodločeno z BSK. »Letec Kranjec« se je zopet proslavil. Slovenski lahkoatletiki so premagali Zagrebčane in Belgrajčane. Plavaci so zmagali v boju z italijanskimi plavalnimi zastopstvom in postavili polno novih rekordov. Teniški igralci, ki igrajo za Davisov pokal, hit zmagajo. Samo še Nemci je treba premagati. Vse nestručno pričakujejo ob radio-aparativih samih številki, ki v trenutku navdušijo ljudi do nestručnosti ali jih pa prav tako užaloste. Punc je premagal nemškega prvaka Henkela, ki je tretji tenisman na svetu. Mladi ljudje drgetajo ob poročilih in nikdar jim poročilo ni predolgo.

Vse podrobnosti morajo biti zapisane.

Po cestah gledamo čisto navadne smrtnike, ki s športom na videz nimajo prav nič opravka, kot prerojene. Drug drugemu se nasimajo — juntri se niti pozvali ne bodo več. Vse je tako, kot da je narodni praznik, kot da se je zgordilo nekaj velikega. Vzvišenost je že premajhen izraz. In vse to samo zaradi nekega športnega rezultata.

Ob strani tega športnega vrveža sedi mirno in tiso na klopcu postaren mož s knjigo v roki. Ne razume vsega tega navdušenja, povsem tjuje mu je. Ljudem, ki hodijo mimo njega, se čudi in si ne more predstavljati, kako je mogoče veseliti se sato športnega uspeha.

»Ali že veste? Sijajen, neverjeten uspeh!«

»Mislim, da ste neumni!«

Pogledam moža s knjigo pred seboj. Njega ne zanima to, o čemer govoriti danes ves svet. Ali so sploh taki ljudje na svetu?

»Neumni ste! Vi športni fanatiki, ki poznate samo telesno vzgojo in zanemarjate duha, ki je edini in pravi smisel življenja.«

Odgovor me je pretresel. Fanatiki smo torej, ki se navdušujemo za prazne reči, ker občujemo lažne ideale, ker pretiravamo telesno vzgojo in zanemarjamo vsak smisel za duhovnost. Ali je res, da smo postali tako primitivni? Pomicam, kako sem kričal in tulil, ko je padel gol. Ali je res malo otročje veseliti se ob pogledu na nekoga, ki teče deset korakov, nato pa z vso silo butne usnjeni predmet med dva kola. Ali je vredno in primerno tako veselje za izobraženega človeka. Ali je mora pri vsej stvari še kaj drugega? Opravičiti se moram temu gospodu s knjigo, ki je prepričan, da to sploh ni mogoče odgovoriti.

Moja slabost je trajala samo nekaj minut. Zbral sem se in poiskal pravi odgovor temu gospodu s knjigo.

»Tako, smešno se vam zdi in neumno? Kaken sta pa vi, kadar po dolgih mesecih najdete knjigo, ki ste jo zaman iskal po knjižnicah. Ali niste veseli, navdušeni, ali celo morda ne poskušali?«

»Sveda, toda pri tem gre za nekaj vzvišenega, za nekaj globokega in velikega. To so duhovne reči!«

»Pojdimo stvari do dna! Ali veste, iz česa je nastala nogometna igra in kdo so predhodniki športa? Ali vam je znan gon človeka po igri, ki se ravno pri nogometni igri druži z borbenostjo. Oprostite visoko donečem besedam, toda potrebne so, da vam pokazem na pravzor športnega pokreta. Ta gon po igri, združen z borbenostjo, je prirojen vsakemu človeku, tudi duhovnemu, v kolikor v svoji preveliki duhovnosti ni otopel. Pravilno in človeško je razmerje med notranjim življenjem, ki sili navzven, in zunanjim življenjem, ki ni izgubilo pravega odnosa do notranjosti. V kolikor sta te dve skrajnosti v pravem odnosu, je človek zdrav in dober — in prav takih najdemo med športniki neštevilno. Prav nobeno nasprotje ni v tem — če postavimo grobo primera — ako univerzitetni profesor književnosti dobro skače v višino in ako se nogometna zvečer po končani tekmi navdušuje ob Mozartu ali po Beethovenu. V športu in prav posebno v nogometni igri je ogromno življenske sile, ki stremini vedno naprej. Strel na gol ni nič slučajnost, zvezda in odločba o odsidu je duhovito določilo, ki

je povzeto iz človeškega življenja, tako kot generalna pravila o šahu. Nogomet ni nekaj samovojega in last samo nekaterih fanatikov, ampak je tako rekoč del našega življenja. V kako visoki meri je ravno pri nogometu razvit čut povezanosti in skupne igre. Lasten športni uspev ali opazovanje športnih dogodkov nam vzbudi lahko prav tak notranji polet in življensko veselje kot lepa pesnitev ali lepa slika. Nočemo merit, kaj je težje in kaj več steje. Merodajno je pri tem etalische, ki ga zavzemamo; je umetnost najti svojemu lastnemu bistvu ustrezajoč smisel. Ni merev povrniti se k svoji prvotni primeri, da se navdušujem nad lepo potelo nogometnika, da ga v tem trenutku občudujem in da za trenutek pozabim na svojo zavest in drugimi vred klobuk v zrak od veselja nad lepim uspehom. Trenutki veselja so tako zelo zdravi. Športa ne moremo razčlenjevati. Ali ga čutimo ali pa ga ne čutimo. Tudi kdor sam še ni nikdar dosegel nobenega športnega uspeha, se lahko veseli nad športnimi uspehi, ki so jih dosegli drugi.

„S srcem obup'nim so prišli domu . . .“

V zadnjem času je prišel iz Nemčije več naših ezonških delavcev, ki so odšli na delo, letošnje spomlad, po večini sami mlajši ljudje, zdaj pripovedujejo, kako se jim je v Nemčiji dobro. Opominjajo kmečko mladino, naj v bodočem ostane raje doma na domači grudi in naj ne hreni preveč po boljšem zasluzku v tujini, ki naše mlade delavce kruto izkoristi. Delavci se vrčajo zdaj razočaranji, bolni, od dela izčrpani, nazadnje pa še brez začetnega zasluzka. Pripoveduje tudi o skrajno slabih hrani. Naši delavci so bili vedno zapostavljeni, kar je vsaj deloma seveda tudi krivda naših palirjev. Mnogim so delavške pogodbe uničili, da so tako bili delavci brez vsakršne zaščite. Vse to je privredlo naše mlade delavce, ki vkljub marljivosti in vestnosti niso mogli vrdrati vse šestmesečno dobo, za katere so se pogodili, do tega, da se zdaj vračajo.

Zivahna sadna kupčija

Slov. gorice, 5. avgusta.

V »Slov. domu« smo pred dnevi pisali o novi poti letosne sadne trgovine v Slov. goricah, ki sta pravilno usmerili Kmečko zvezo v Kmetijsko zbornico s pomočjo Gospodars

